

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

מתחם הענישה בעבירת הרצת מניות בסימן גזר דינו של נוחי דנקנר

נוחי דנקנר, איש עסקים ובעל השליטה לשעבר בקבוצת אי.די.בי הורשע בעבירת הרצת מניות והוטלו עליו שנתיים מאסר בפועל, שנת מאסר על תנאי וקנס בסך של 800 אלף שקלים. מהי עבירת הרצת מניות ומה העונש בצידה? האם הדין הוחמר עם דנקנר בשל היותו איש ציבור ידוע או שמא מדובר במתחם ענישה סביר? עו"ד אסף דוק מסביר.

איש העסקים נוחי דנקנר הורשע ביולי 2016 כי פעל בתרמית בכדי לקדם את מניות חברת אי.די.בי, שהייתה לשעבר בבעלותו. הוא הורשע בנוסף בהלבנת הון ובפרסום מטעה בתשקיף. בפרשה הורשעו גם חברת הברוקרים ISP בבעלותו של איתי שטרומ וחברת אי.די.בי אחזקות.

יסודות עבירת הרצת מניות במשפט הפלילי

עבירת הרצת מניות הינה עבירה שבמסגרתה מחירי המניות וניירות הערך משתנים באופן בלתי חוקי, דבר אשר פוגע במסחר תקין בניירות הערך. החוק מגדיר זאת כמסחר שקרי במניות דרך מצג מטעה, תרמית או באמצעות השפעה בלתי חוקית על תנודות השערים תוך העלמת עובדות מהמשקיעים. בשוק ההון, מחירו של נייר הערך נקבע לפי ההיצע והביקוש ועל בסיס נתונים אלו מתבצעות ההשקעות. כאשר ערך המניה אינו מייצג באופן אמיתי את שוויה בשוק - הדבר מכונה הרצת מניה.

סעיף 54 לחוק ניירות ערך מונה שני סוגים של מעשים בניירות ערך הנחשבים לתרמית. הראשון מתייחס לאדם ש - "הניע או ניסה להניע אדם לרכוש או למכור ניירות ערך ועשה זאת באמרה, בהבטחה או בתחזית - בכתב, בעל פה או בדרך אחרת - שידע או היה עליו לדעת שהן כוזבות או מטעות, או בהעלמת עובדות מהותיות". הסוג שני הוא כל השפעה בדרכי תרמית על תנודות השער של ניירות הערך. על פי החוק, העונש המירבי בגין מעשים אלו הוא **עד 5 שנות מאסר**, או קנס בשיעור של כ- 1.15 מיליון שקלים. יחד עם זאת, במידה שעבירות אלו נעשות על ידי תאגיד הרי שסכום הקנס עולה לסביבות ה- 5.5 מיליון שקלים.

נוחי דנקנר הורשע במעורבות בהרצת מניות חברת אי.די.בי לאחר שהחברה כאמור נקלעה לקשיים כספיים. בכדי להזרים אליה בחזרה את הכסף האבוד, דנקנר ביחד עם שותפים נוספים פעל באופן בלתי חוקי בכדי שבכירים ייקחו חלק בהנפקת מניות החברה למרות שבפועל ערכן ירד.

הרצת מניות בלתי חוקיות בבורסה היא פעולה שיכולה להתבצע במספר דרכים כאשר הנפוצה היא ניפוח שערים והגדלת היקף המסחר. בדרך זו מספר חשבונות בנק נפתחים למכירה ולקניית המניות. הסחר בהן מעלה את ערכן, כאשר האדם העומד מאחורי התרמית יכול למכור את המניות ברווח אומנם המשקיעים שנפלו ברשת יוותרו עם מניות בהפסד. דרך נוספת היא לשכנע משקיעים באמצעות שמועה שקרית כי דבר מה ישפיע על ערך המניות ויגרום לעליית שערים, דבר שיובייל לביקוש המניות, לרכישתן ולעליית מחירן.

מהו מתחם הענישה המקובל בעבירת הרצת מניות והאם הוא תואם לגזר הדין שהוטל על איש העסקים נוחי דנקנר?

מערכת האכיפה והחוק מתייחסת בחומרה לעבירות מסחר בניירות ערך מפאת השפעתן הרחבה על כלל הציבור במדינת ישראל. כיום, רוב האזרחים משקיעים בדרך זו או אחרת בניירות ערך בין אם באופן ישיר ובין אם באופן עקיף כמו בקרנות נאמנות, בקופות גל ועוד, לכן ביצוע עבירות אלו עשויות להשפיע באופן הרסני על משקיעים רבים.

30/06/2024

077-5006206

052-6885006

כאמור, החוק קובע עד 5 שנות מאסר בפועל בצירוף קנסות כספיים כבדים על מי שנמצא אשם בהרצת מניות. מתחם הענישה בעבירה זו נע בין **20 ל-42 חודשי מאסר** ועל כן גזר הדין שהוטל על דנקנר ממוקם ברף הנמוך. לשם השוואה, בנובמבר 2015 השופט דוד רוזן הטיל עונש חמור של 3 שנות מאסר בפועל על ג'קי בן-זקן ואיתן אלדר, שהורשעו בהרצת מניות חברת מנופים פיננסים ובקבלת דבר במרמה. ערעור שהוגש על-ידי השניים לבית המשפט העליון התקבל ועונשם הופחת כך שעל בן-זקן הוטלו לבסוף 26 חודשי מאסר ואילו על אלדר הוטלו 22 חודשי מאסר.

מנגד, ישנם מורשעים בעבירות כלכליות, מס, הרצת מניות וכדומה, שאינם מוכרים לציבור, וזוכים לריצוי עונשי מאסר בדרך של עבודות שירות ובמיוחד כשהם נעדרים עבר פלילי, כמו דנקנר. משכך, ניתן לטעון כי מעמדו הציבורי אינו מהווה עילה לגזר דין מחמיר ולאור זאת היה צריך לבחון את עניינו על בסיס עיקרון האכיפה השוויונית.